

آیین نامه شرح وظایف کارآموزان دوره دکترای عمومی پزشکی

مصوب نودو هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۴/۱۰/۲۱

مقدمه:

ماده ۱- کارآموز پزشکی به دانشجوی مقطع دکتری عمومی رشته پزشکی اطلاق می‌شود که مراحل علوم پایه و مقدمات بالینی (فیزیوپاتولوژی) را به پایان رسانده و مجاز به ورود به بخش‌های بالینی برای کسب دانش نظری و تجربیات عملی و مهارت‌های حرفه‌ای، تحت نظارت اعضای هیات علمی و برای اخذ مدرک دکتری عمومی پزشکی است. مسئولیت کارآموزان در هر گروه یا بخش، با مدیر گروه یا رئیس آن بخش و در ساعات کشیک با پزشک معالج کشیک یا عضو هیات علمی آنکال یا دستیار ارشد کشیک بخش یا مرکز آموزشی- درمانی است. پزشک معالج به عضو هیات علمی که بیمار تحت نظارت وی در مرکز آموزشی- درمانی بستری می‌شود اطلاق می‌گردد. گروه‌های آموزشی موظف به اجرای مرحله کارآموزی برنامه آموزشی مقطع دکتری عمومی رشته پزشکی مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ماده ۲- مرحله سوم آموزش مقطع دکتری عمومی رشته پزشکی طبق کوریکولوم مصوب و جاری، مرحله کارآموزی است که مشتمل بر ۲۱ ماه آموزش عملی بالینی همراه به میزان ۳ واحد جمعا ۶۳ واحد، ۳۱ واحد نظری و ۷ واحد شناور با مرحله مقدمات بالینی است.

تبصره: این مرحله می‌تواند به دو مقطع کارآموزی مقدماتی (استیودنتی) و پیشرفته (اکسترنی) تقسیم شود تا کارآموز بتواند با ایفای نقش پر رنگ‌تر در ارائه خدمت به بیماران، خود را برای ایفای بهتر وظایف کارورزی آماده نماید.

ماده ۳- مرحله کارآموزی در مراکز آموزشی درمانی بر بالین بیماران بستری و در درمانگاه، مراکز خدمات جامع سلامت آموزشی و خانه‌های بهداشت با مراجعین سرپایی جهت کسب مهارت‌های حرفه‌ای و دانش‌افزایی صورت می‌گیرد.

شرح وظایف کارآموز مطابق بندهای زیر است:

الف- کلیات:

ماده ۴- حفظ و رعایت اخلاق پزشکی و حرفه‌ای در کلیه ساعات حضور در مراکز آموزشی- درمانی و مراکز خدمات جامع سلامت آموزشی

ماده ۵- رعایت پوشش متناسب با حرفه، همراه با نصب اتیکت واضح در محل مناسب و در معرض دید

ماده ۶- رعایت مقررات داخلی گروه یا بخش، در مرکز آموزشی- درمانی و مراکز خدمات جامع سلامت آموزشی در راستای آیین نامه‌های ابلاغی وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی

ماده ۷- رعایت مفاد آیین‌نامه‌ها و مقررات ابلاغ شده از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ماده ۸- رعایت حفظ اسرار و اصل رازداری بیماران

ب- اقدامات تشخیصی - درمانی که دانشجوی مقطع دکتری عمومی پزشکی لازم است در این مرحله به عنوان کارآموز فرا گرفته و اجرا نماید:

ماده ۹- اخذ شرح حال و انجام معاینه بالینی، تفسیر و پی گیری نتایج آزمایشات و بررسی های پاراکلینیک، ارزیابی و بیان برنامه تشخیصی و مطرح نمودن تشخیص های افتراقی مناسب از کلیه بیماران بستری مربوط به خود در اوقات عادی و کشیک و از کلیه مراجعین و بیماران به درمانگاه های سرپایی و مراکز خدمات جامع سلامت آموزشی

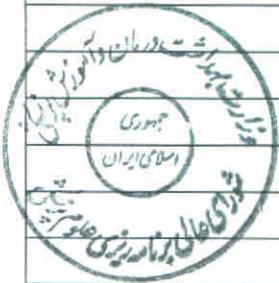
ماده ۱۰- ویزیت روزانه بیماران بستری در بخش به همراه کارورز، دستیار و پزشک معالج و اطلاع از کلیات برنامه درمانی و لیست داروهای دریافتی، نوشتن سیر بیماری و ویزیت بیماران سرپایی به همراه تیم مربوطه

ماده ۱۱- در صورت لزوم و به تشخیص گروه مربوطه، پی گیری دریافت جواب آزمایشات و ارائه و اعلام جواب آزمایشات و گزارش های پاراکلینیکی بیمار به کارورز مسئول بیمار، دستیار و یا پزشک معالج

ماده ۱۲- در صورت لزوم و به تشخیص گروه مربوطه، نوشتن یادداشت های مخصوص آغاز و پایان (on- and off- service notes) برای هر بیمار بستری مربوط به خود در بخش، بر اساس نظر کارورز مسئول بیمار، دستیار یا پزشک معالج

ماده ۱۳- فراگیری امور زیر به منظور کسب مهارت، حداکثر به مدت ۶ ماه و با تعیین معاونت آموزشی دانشکده بر عهده کارآموز است. بدیهی است، با توجه به راه اندازی مراکز آموزش مهارت های بالینی لازم است این مهارت ها قبل از مواجهه با بیمار واقعی در این مراکز و به نحو مقتضی به کارآموزان آموزش داده شود:

➤ تزریق عضلانی، وریدی و زیر جلدی
➤ رگ گیری (IV cannulation)
➤ نمونه گیری وریدی (Venous blood sampling)
➤ نمونه گیری برای کشت خون
➤ گرفتن ECG و تفسیر آن
➤ پانسمان ساده
➤ رنگ آمیزی گرم و مشاهده لام
➤ تهیه و تفسیر میکروسکوپی نمونه ادرار و لام خون محیطی
➤ ساکشن ترشحات حلق و لوله تراشه
➤ فیزیوتراپی تنفسی
➤ تهیه لام خون محیطی
➤ نمونه گیری از گلو و زخم ها
➤ استفاده از گلوکومتر
➤ تزریق انسولین
➤ استفاده از اسپری (افشانه)
➤ شستن دست به روش علمی جهت کنترل عفونت

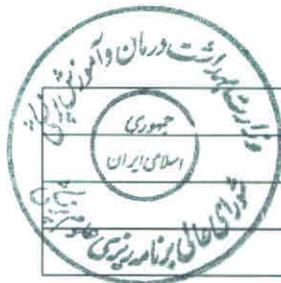
➤ گرفتن فشارخون
➤ استفاده از سیستم‌های الکترونیک پرونده بیمار
➤ اندازه‌گیری حدت بینایی
➤ معاینه واکنش مردمک‌ها
➤ انجام معاینه مقدماتی چشم از نظر حدت بینایی و معاینه مردمک
➤ رعایت اصول محافظتی فردی
➤ انجام اینتوباسیون و احیا روی مولاژ

ماده ۱۴- انجام امور زیر بعد از آموزش در مراکز آموزش مهارت‌های بالینی تنها با موافقت و تحت نظارت مستقیم پزشک معالج یا دستیار می‌تواند توسط کارآموز انجام شود:

➤ گذاشتن لوله معده و گرفتن نمونه از ترشحات معده
➤ گذاشتن سوند ادراری <u>بجز در نوزادان و شیرخواران</u>
➤ گرفتن گازهای خون شریانی (ABG)
➤ بخیه زدن و کشیدن بخیه
➤ انجام تست PPD و خواندن آن
➤ پانسمان‌هایی که نیاز به دبریدمان، انجام شستشوی تخصصی (غیرروتین) و یا بخیه مجدد طبق نظر پزشک معالج دارند و یا عفونی شده باشند.
➤ انجام واکسیناسیون روتین اطفال در خانه‌های بهداشت، درمانگاه‌ها و مراکز خدمات جامع سلامت آموزشی
➤ انجام شستشوی گوش
➤ کنترل ضربان قلب جنین (Fetal Heart Rate) و انقباضات رحم و حرکات جنین
➤ آتل گذاری و بازکردن گچ
➤ انجام مانور لثوپولد
➤ انجام تست سیلان و انعقاد خون BT-CT
➤ شرکت در انجام احیای قلبی ریوی (Cardiopulmonary Resuscitation-CPR)
➤ معاینه مقدماتی با افتالموسکوپ مستقیم

تبصره: تعداد دفعات لازم برای هر یک از موارد درآمده های ۱۳ و ۱۴ توسط گروه‌های آموزشی هر دانشگاه و بر اساس برنامه آموزشی مشخص می‌شود تا کارآموز انجام داده و در Log Book وی ثبت شود.

ماده ۱۵- کارآموزان در موارد زیر، صرفاً می‌توانند، انجام هر کدام از این اقدامات توسط فراگیران مقاطع بالاتر (کارورز یا دستیار) را مشاهده نمایند :

➤ تامپون قدامی بینی
➤ خارج کردن، جسم خارجی از گوش، حلق، بینی و چشم
➤ کوتر خون ریزی بینی
➤ کارگذاری کشش پوستی

➤ گچ گیری
➤ انجام پونکسیون لومبار (Lumbar Puncture)
➤ تخلیه آبسه
➤ نمونه گیری سوپراپوبیک
➤ کشیدن (tap) مایع آسیت و پلور
➤ زایمان طبیعی
➤ آسپیراسیون و بیوپسی مغز استخوان
➤ پونکسیون مفصل زانو
➤ تزریق داخل نخاعی (Intrathecal) و داخل مفصلی
➤ انجام جراحی های سرپایی ساده (ختنه، برداشتن توده های سطح، خارج کردن In growing nail)
➤ گذاشتن Chest tube
➤ تزریق داروهای خطرناک
➤ تعویض لوله نفروستومی یا سیستوستومی
➤ درناژ سوپراپوبیک مثانه
➤ گذاشتن کاتتر وریدی نافی و تعویض خون نوزادان
➤ سونداژ ادراری شیرخواران
➤ کات دان
➤ مشاهده تشخیص و تفکیک بیماران نیازمند به اقدامات EMERGENT /URGENT و اصول تریاژ
➤ فلبوتومی
➤ گذاشتن اسپکولوم
➤ انجام پاپ اسمیر
➤ آشنایی با روند تزریق rTPA (Recombinant Tissue Plasminogen Activator) در بیماران سکته مغزی حاد
➤ حداقل یک جراحی اورژانس یا انتخابی چشم
➤ نحوه کارچراغ شکاف (Slit lamp)
➤ کراپوتراپی
➤ درماتوسکوپی
➤ شستشوی گوش
➤ هر اقدام تشخیصی، درمانی و تهاجمی دیگر که در برنامه آموزشی مصوب کارورزان پیشنهاد شده است.

تبصره: لازم است کارآموزان گزارش تجربه یادگیری خود از انجام هر یک از مهارت های عنوان شده در ماده های ۱۳، ۱۴ و ۱۵ را در قالب کتابچه (Log Book) کار برگ / پوشه (Portfolio) و یا کارنما (شامل دفعات: مشاهده، انجام با کمک، یا بطور مستقل همراه با توصیف نحوه فرایند) جهت لحاظ نمودن در نمره عملی پایان بخش ثبت و به عضو هیات علمی مسئول آموزش بالینی بخش ارائه نمایند.

پ - شرکت در برنامه های آموزشی:

ماده ۱۶- شرکت منظم و فعال در کلیه کلاس‌های درس تئوری و یا کارگاهی و جلسات آموزشی بخش شامل گزارش صبحگاهی، کنفرانس‌های علمی و بین بخشی، راندهای آموزشی، آموزش جامعه، و سایر برنامه‌های آموزشی که حداقل در یکی از برنامه‌ها در هر بخش به عنوان همکار در ارائه یا تهیه محتوی به تشخیص پزشک معالج مشارکت داشته باشد.

ماده ۱۷- حضور فعال و منظم در ویزیت بیماران توسط پزشک معالج

ماده ۱۸- حضور در درمانگاه، مراکز خدمات جامع سلامت آموزشی یا خانه‌های بهداشت طبق برنامه تعیین شده و گرفتن شرح حال، انجام معاینه، غربالگری و معرفی بیمار به پزشک معالج یا دستیار.

ماده ۱۹- معرفی مختصر شرح حال و وضعیت مراجعین و بیماران سرپایی و یا بستری به پزشک معالج، بیان تشخیص‌های افتراقی و طرح درمانی.

ماده ۲۰- ارائه کنفرانس‌های علمی توسط کارآموز طبق برنامه تنظیمی مسئول آموزش بخش یا دستیار ارشد.

ت - نحوه حضور در مراکز آموزشی - درمانی و مراکز خدمات جامع سلامت آموزشی

ماده ۲۱- کارآموزی در مراکز آموزشی درمانی، مراکز خدمات جامع سلامت آموزشی و یا خانه‌های بهداشت طبق برنامه تعیین شده گروه

تبصره ۱: ایام تعطیل مراکز آموزش عالی و دانشگاه‌ها در تقویم رسمی کشور شامل تعطیلی کارآموزان بوده و حضور دانشجویان کارآموز در پنجشنبه‌ها براساس برنامه کلی آموزشی دانشگاه است.

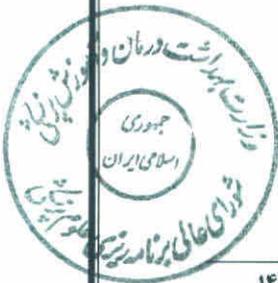
تبصره ۲: در مورد حضور کارآموزان دانشگاه‌هایی که کارآموزی پیشرفته (اکسترنی) را در برنامه آموزشی دوره پزشکی عمومی دارند می‌توان حسب موافقت شورای آموزشی دانشگاه، مشابه کارورزان تصمیم‌گیری شوند.

تبصره ۳: تعطیلی کوتاه مدت مراکز آموزش عالی و دانشگاه‌ها (حداکثر سه روز در ماه) ناشی از حوادث و اتفاقات، شامل دوره کارآموزی بوده و این مدت جز زمان تحصیل منظور می‌شود و بیش از آن باید به نحو مقتضی جبران شود.

ماده ۲۲- تنظیم برنامه چرخش کارآموزان در گروه و کشیک‌ها به عهده پزشک یا دستیار مسئول آموزش کارآموزان با تائید مدیر یا معاون آموزشی گروه و یا رئیس بخش است.

تبصره: معاون آموزشی بخش و یا مسئول آموزش کارآموزان هر بخش موظف است برای کلیه ساعات حضور آنان در بخش برنامه آموزشی مدون تهیه و در آغاز دوره اعلام نمایند.

ماده ۲۳- اولویت کاری کارآموزان شرکت در جلسات و برنامه‌های آموزشی، راندهای آموزشی و در درمانگاه‌ها است.

ماده ۲۴- حداکثر تعداد کشیک، بر اساس شرایط گروه و دانشکده تعیین و در هر صورت از ۴ کشیک (عصر از ساعت ۱۳:۳۰ تا ۲۰ شب یا روز تعطیلی ۷:۳۰ صبح الی ۱۴) در ماه تجاوز نخواهد کرد.

تبصره: کارآموزان دانشگاه‌هایی که کارآموزی پیشرفته (اکسترنی) را در برنامه آموزشی مقطع دکتری عمومی پزشکی دارند، حسب موافقت شورای آموزشی دانشگاه در مورد تعداد کشیک و ساعت حضور آنان می‌توان تصمیم‌گیری کرد.

ماده ۲۵- جابجایی در برنامه کشیک با اطلاع قبلی (حداقل ۲۴ ساعت قبل) به شرط تعیین جانشین و با موافقت پزشک یا دستیار مسئول آموزش کارآموزان مقدور می‌باشد.

ماده ۲۶- ترک کشیک، بدون کسب اجازه از پزشک یا دستیار ارشد و دستیار کشیک و یا پزشک مقیم به منزله غیبت در کشیک می‌باشد.

ماده ۲۷- خروج از مرکز آموزش-درمانی و مراکز خدمات جامع سلامت آموزشی در اوقات عادی و کشیک با استفاده از مرخصی ساعتی و با موافقت پزشک یا دستیار مستقیم و پزشک یا دستیار مسئول آموزش کارآموزان مقدور است.

ماده ۲۸- غیبت مجاز کارآموزان در هرماه با توجه به آیین نامه آموزشی (۱/۱۷ ساعات آموزش در ماه) حداکثر از دو روز در ماه نباید بیشتر شود. تشخیص غیبت مجاز با هیات علمی مربوطه و رئیس بخش و تایید آن با مدیر گروه می‌باشد.

تبصره: در صورتی که غیبت دانشجو در هر بخش، بیش از میزان تعیین شده باشد، اگر با تشخیص شورای آموزشی دانشکده موجه تلقی شود، بخش ناتمام و یا حذف می‌شود.

ماده ۲۹- غیبت ناشی از بیماری در طی مرحله کارآموزی با تائید پزشک معتمد و گروه آموزشی و شورای آموزشی دانشکده تا سقف ۳ روز در ماه جز آموزش محسوب می‌شود. بیش از آن، بخش مربوطه ناتمام بوده و باید جبران شود.

ماده ۳۰- کارآموز می‌تواند جهت شرکت در المپیادها، کنگره‌ها و کارگاه‌های علمی، فرهنگی و ورزشی حداکثر از ۳ روز در یک ماه با موافقت گروه و معاونت آموزشی دانشکده استفاده نماید. با ارائه گواهی و تائید شورای آموزشی دانشکده، این مدت جز مدت آموزش و حضور در بخش محسوب می‌شود. غیبت بیش از این مدت در صورت تائید شورای آموزشی دانشکده، به منزله ناتمام بودن آن بخش بوده و دانشجو باید آن را جبران نماید.

ماده ۳۱- ارزیابی و ارزشیابی پایان بخش با گروه آموزشی می‌باشد، به طوری که نمره بخش کارآموزان بر اساس حضور فعال در راندهای آموزشی و انجام وظائف محوله شامل کنفرانس حضوری و مجازی، پی‌گیری موارد آموزشی و اقدامات عملی و مهارتی بر مبنای این آئین نامه و نحوه حضور و غیاب و رعایت نظم و انضباط و همچنین آزمون پایان بخش محاسبه و اعلام می‌شود.

تبصره ۱: نحوه ارزیابی و بازخورد مستمر باید به طور شفاف در ابتدای بخش به کارآموز اطلاع‌رسانی شود.

تبصره ۲: هرگونه کوتاهی کارآموز در انجام رعایت وظائف محوله طبق این آئین نامه در ارزیابی و ارزشیابی پایان بخش توسط مدیر گروه یا رئیس بخش اعمال می‌شود.

ماده ۳۲- موارد تخلف کارآموزان از شرح وظایف فوق و یا هر گونه اهمال در انجام وظایف و یا شکایت کارآموزان از فشار کاری و یا رفتار غیر متعارف و همچنین اعتراض به نحوه ارزیابی و ارزشیابی، حسب مورد در شورای آموزشی بخش، یا گروه مطرح و تصمیمات لازم گرفته خواهد شد. چنانچه مسائل مطروحه در هر کدام از مراجع رسیدگی کننده اولیه به نتیجه قطعی نرسید، مورد به مرجع بالاتر جهت اتخاذ تصمیم مقتضی ارجاع خواهد شد. مرجع نهایی تصمیم‌گیری شورای آموزشی دانشکده خواهد بود.

تبصره: در صورتی که تخلف دانشجوی کارآموز از شمول تخلفات انضباطی و رفتاری و اخلاقی باشد و در شورای آموزشی دانشکده پزشکی به قطعیت رسیده باشد، جهت رسیدگی توسط معاون آموزشی و یا رئیس دانشکده، برای رسیدگی نهایی به کمیته انضباطی دانشجویان دانشکده ارسال میشود.

ماده ۳۳- مدیران گروه‌ها و روسای بخش‌های مراکز آموزشی درمانی مسئول حسن اجرای این آیین نامه هستند. روسای دانشکده‌های پزشکی از طریق معاونین آموزشی مراکز آموزشی درمانی بر حسن اجرای این آیین نامه نظارت خواهند داشت.

تبصره ۱: برنامه مدون آموزشی کارآموزان در هر گروه باید با تأیید معاونت آموزشی دانشکده پزشکی تهیه و از طریق گروه در ابتدای هر بخش به کارآموزان ابلاغ گردد.

تبصره ۲: هر یک از گروه‌های آموزشی موظفند در یک جلسه توجیهی، کارآموزان هر دوره را در ابتدای دوره کارآموزی در آن گروه توجیه نموده و آنان را با شرح وظایف و مقررات گروه آشنا نمایند.

ماده ۳۴- این آیین نامه در ۳۴ ماده ۱۴ تبصره در نود و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۴/۱۱/۲۱ به تصویب رسید و از تاریخ تصویب جهت تمامی دانشجویان دوره دکتری عمومی پزشکی شاغل به تحصیل صرف نظر از سال ورود به تحصیل لازم الاجرا بوده و کلیه آیین نامه‌ها و دستور العمل‌های مغایر با آن لغو می‌گردد.

